

Det kongelige kommunal- og moderniseringsdepartement  
Postboks 8112 Dep  
0032 OSLO

SAKSBEHANDLER: MARIT SOPHIE BERGER

ARKIVKODE: 2014/9797 - 432.2

DERES REF: 14/3982-30

DATO: 19.03.2015

**VERNEOMRÅDESTYRET FOR SKARDSFJELLA OG HYLLINGSDALEN - HØRINGSUTTALELSE VEDRØRENDE  
FAGGRUPPERAPPORT "FORENKLING AV UTMARKSFORVALTNINGEN"**

Det vises til brev av 15.12.2014 angående høring av faggrupperapport «Forenkling av utmarksforvaltningen». Det vises også til avtale om å komme med uttalelsen noe etter høringsfristen jf e-post - utveksling med Judith Kortgård 17.02.2015. Verneområdestyret for Skardsfjella behandlet rapporten i møte 13.03.2015, og fattet følgende vedtak:

*Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen er positive til de foreslåtte endringene som berører verneområdeforvaltningen, slik som etablering av bredt sammensatte utmarksstyrer for de større verneområdene.*

*Det er viktig at en får til god samordnet forvaltning på tvers av kommuner og fylkesgrenser.*

*Faggruppens forslag til forenklingstiltak i utmarksforvaltningen må også inkludere de fagområder som i denne rapporten av ulike årsaker var unntatt – som f.eks motorferdsel og kulturminner.*

*Verneområdestyret ønsker et mer dekkende SNO for knutepunkt Tydal, uten at dette nødvendigvis går utover tjenestekjøp fra fjellstyrene.*

Med hilsen

Marit Sophie Berger  
nasjonalparkforvalter

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.*

1 vedlegg: Saksprotokoll og saksfremlegg

Kopi:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag  
Miljødirektoratet

Statens Hus

Postboks 5672 Sluppen

7468

7485

Trondheim

TRONDHEIM

Arkivsaksnr: 2014/9797-0

Saksbehandler: Marit Sophie Berger

Dato: 17.02.2015

| Utvalg                                              | Utvalgssak | Møtedato   |
|-----------------------------------------------------|------------|------------|
| Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen | 8/15       | 13.03.2015 |

## **Høring - faggrupperapport "Forenkling av utmarksforvaltningen"**

Vedlegg:

1. Brev av 15.12.2015 fra det kongelige kommunal og moderniseringsdepartementet
2. Rapport - Forenkling av utmarksforvaltningen.

### **Saksprotokoll i Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen - 13.03.2015**

#### **Behandling i møtet:**

Brev fra Fjellstyrene i Stjørdal og Selbu av 04.03.2015 ble lagt fram på møtet.

Siste avsnitt i innstillinga endres til:

Verneområdestyret ønsker et mer dekkende SNO for knutepunkt Tydal, uten at dette nødvendigvis går utover tjenestekjøp fra fjellstyrene.

#### **Vedtak**

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen er positive til de foreslåtte endringene som berører verneområdeforvaltningen, slik som etablering av bredt sammensatte utmarksstyrer for de større verneområdene.

Det er viktig at en får til god samordnet forvaltning på tvers av kommuner og fylkesgrenser.

Faggruppens forslag til forenklingstiltak i utmarksforvaltningen må også inkludere de fagområder som i denne rapporten av ulike årsaker var unntatt – som f.eks motorferdsel og kulturminner.

Verneområdestyret ønsker et mer dekkende SNO for knutepunkt Tydal, uten at dette nødvendigvis går utover tjenestekjøp fra fjellstyrene.

## Forvalters innstilling

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen er positive til de foreslåtte endringene som berører verneområdeforvaltningen, slik som etablering av bredt sammensatte utmarksstyrer for de større verneområdene.

Det er viktig at en får til god samordnet forvaltning på tvers av kommuner og fylkesgrenser.

Faggruppens forslag til forenklingstiltak i utmarksforvaltningen må også inkludere de fagområder som i denne rapporten av ulike årsaker var unntatt – som f.eks motorferdsel og kulturminner.

Når det gjelder oppsynstjenester ønsker verneområdestyret et oppsyn i regi av et regionalt SNO, og helst med en stilling knyttet til forvaltningsknutepunktet i Tydal.

## Saksopplysninger

### Bakgrunn

En faggruppe nedsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i samarbeid med Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD), har utarbeidet en rapport for å se på mulige forenklinger av utmarksforvaltningen i Norge.

Rapporten er nå sendt aktuelle forvaltningsnivå og berørte organisasjoner på høring. Frist for innspill er satt til 27.02.2015.

Faggruppens utgangspunkt var regjeringserklæringen fra Sundvollen, punkt 8 *Levende lokaldemokrati*, og hadde til hensikt at brukerne skal oppleve en vesentlig forenkling i forvaltning og saksbehandling, og at kommunene skal tildeles større ansvar og myndighet innen utmarksforvaltningen.

Det bes spesielt om synspunkter på om de foreslåtte tiltakene vil bidra til forenkling i utmarksforvaltningen, og om det er andre tiltak som er viktige å få belyst og gjennomført.

## Rapportens innhold og forslag til forenklinger i utmarksforvaltningen

Utmarksforvaltningen i dag er komplisert og sammensatt, og en sak krever ofte behandling av flere instanser / forvaltningsnivå.

Kommunene har en rekke oppgaver etter for eksempel plan- og bygningslov, motorferdsellov, villtlov og lakse- og innlandsfiskelov. Noen kommuner har forvaltningsansvar for små verneområder, og de deltar i forvaltningen av de store verneområdene ved representasjon i verneområdestyrene. Videre er kommunene representert i villrein-nemndene, og de oppnevner representanter til fjellstyrene i statsallmenningene.

I arbeidet med forenkling av utmarksforvaltningen er en del fagområder unntatt – som kulturminner, motorferdsel og rovvilt. Tilsvarende er også geografiske områder som strandsonen langs kysten, Osloområdet og Finnmark holdt utenfor denne rapportens vurderingsområder av hensyn til andre pågående prosesser eller særordninger. Viktige tema som energiutbygging, mineralutvinning er også holdt utenom.

Dette innebærer at faggruppen har konsentrert seg om følgende områder:

- Forvaltning av verneområder

- Arealforvaltning utenfor verneområdene
- Naturoppsyn
- Samisk reindrift
- Fiske- og viltforvaltning (utenom rovdyrforvaltning)
- Villrein
- Friluftsliv
- Næringsutvikling
- Statsallmenninger

Faggruppen mener at det må gjennomføres flere typer forenklingstiltak for å bedre forholdene for brukerne i utmark. Tiltakene skal føre til at brukerne opplever at

- forvaltningsapparatet blir mer tilgjengelig
- forvaltningsprosessen blir enklere å forstå
- det blir lettere å få fremmet søknad
- bedre mulighet til å delta i beslutningsprosesser
- søknadsbehandling tar kortere tid

Faggruppen mener at organiseringen av den offentlige forvaltningen i utmarka må endres hvis en skal oppnå reelle forbedringer for brukerne. Aktuelle forenklingstiltak kan innebære at

- beslutningsmyndighet legges nærmere brukerne, for eksempel til kommunene
- forvaltningsoppgaver konsentreres til færre organer
- det fastlegges en tydeligere rolle- og ansvarsfordeling mellom forvaltningsorganer
- samordningen av ulike organers forvaltningsvirksomhet bedres
- dobbeltbehandling fjernes

Det kan noen ganger være vanskelig å finne en god balanse mellom demokrati, kvalitet og effektivitet. Det er viktig at forenklingstiltak ikke gjennomføres slik at de reduserer brukernes muligheter til å få informasjon, delta i behandlingsprosesser og påvirke saksutfallet.

Det foreslås en rekke konkrete tiltak som kan føre til forenkling av utmarksforvaltningen. Dette innebærer blant annet at kommunen får førstelinjeansvar med mottak av søknader og veiledning m.m.

#### **Viktigst for forvaltningen av store verneområder er følgende forslag:**

- Verneområdestyrer og villrein-nemnder bør slås sammen til utmarksstyrer og overta de oppgavene som i dag hører til begge disse organene.
- Utmarksstyrene bør ha en strategisk rolle med avklarte oppgaver og kunne delegere myndighet til sekretariatet og kommunene.
- Utmarksstyret skal utarbeide nye forvaltningsplaner for de oppgaver og det området de har ansvar for.
- Utmarksstyret bør ha tydeligere ansvar for forvaltningsoppsynet ved å prioritere tydelig de oppgaver de ønsker gjennomført.
- Utmarksstyret bør være bredt sammensatt med et begrenset antall medlemmer. Grunneiere, næringsinteresser samt miljø- og friluftinteresser bør være representert i samtlige styrer. Villreininteresser eller reindrift bør være representert der dette er relevant. De fleste utmarksstyrene vil ha forvaltningsansvar for områder som ligger i mange kommuner. Siden styrene skal ha et begrenset antall medlemmer, vil dette trolig innebære at ikke alle kommuner er representert til enhver tid.
- Styret bør oppnevnes av Miljødirektoratet etter forslag fra kommunene.

- Sekretariatet bør legges til fylkesmannen, som også bør ivareta det formelle arbeidsgiveransvaret til styrets sekretær/forvalter. En slik løsning vil gi utmarksstyrene tilgang til den kapasitet og kompetanse som fylkesmannens stab har innen miljø, areal, juss og landbruk. Utmarksstyrene bør ha ansvaret for utlysning, ansettelse og stillingsinstruks for sekretariatet

#### **Videre har faggruppen en del tiltak som berører SNO`s rolle:**

- Det bør utvikles en tydeligere rollefordeling mellom SNO og forvaltningsmyndighetene ved at forvaltningsmyndighetene får tydeligere ansvar og mer myndighet til å prioritere kan-oppgavene.
- Fylkesmannen har ansvaret for koordinering av bestillinger fra samtlige forvaltningsmyndigheter. SNO utfører kan-oppgaver etter bestilling fra fylkesmannen.
- SNO bør ha ansvar for oppsyn og kontroll i utmarksområder, blant annet med sikte på å forebygge miljøkriminalitet (skal-oppgaver).
- SNO bør ha en sterkere regional organisering, og dette leddet bør være part i bestillingsdialogen med fylkesmennene. Det bør utredes nærmere om mulige løsninger på regional nivå.
- De offentligrettslige oppsynsoppgavene som ligger under Fjelltjenesten, bør overføres til SNO, jf. sammenslåingen av Fjelltjenesten i Finnmark og SNO.
- I forbindelse med en foreslått gjennomgang av fjelloven bør de offentligrettslige oppsynsoppgavene som Fjellopsynet utfører i medhold av fjelloven, vurderes lagt til SNO.

#### **Vurdering av virkningen for verneområdeforvaltning**

Rapporten om forenkling av utmarksforvaltningen er utarbeidet i perioden juli – november 2014, og har derfor tatt vekk en del tunge tema/oppgaver. Det er derimot svært viktig at også disse tas med når en helhetlig endring av utmarksforvaltningen vurderes. Det gjelder spesielt motorferdsel og kulturminner.

Tidspunktet for å gi innspill til endringer i oppgavene knyttet til utmarksforvaltningen er både uheldig og heldig, sett i lys av den pågående kommunereform- prosessen. Det er vanskelig å vurdere oppgavefordelingen i utmarksforvaltningen før vi har bedre kunnskap om den endelige kommunestrukturen. Det er svært viktig at kommunene både har tilstrekkelig kunnskap og ressurser til å påta seg flere oppgaver lokalt.

Utover et litt uheldig tidspunkt for å vurdere mulige forenklinger i forvaltningen av utmarka, er mange av forslagene til endringer som berører verneområdeforvaltningen positive. Etablering av utmarksstyrer vil sikre mer helhetlig forvaltning av større sammenhengende områder, og gi mulighet til å samordne verneområdeforvaltning og forvaltning av villrein / rein. Det vil også sikre grunneiere og interesseorganisasjoner større innflytelse i forvaltningen. Tydeliggjøring av kommunene som førstelinjetjeneste for all utmarksforvaltningen vil gjøre det enklere for brukerne, men krever kompetanse og god samordning med bla. utmarkstyrene.

Når det gjelder SNO i våre verneområder kjøpes det i dag oppsynstjenester fra Fjellopsynet innenfor statsallmenningene, mens områder på privat grunn dekkes av SNO`s personell. En overføring av de offentligrettslige oppsynsoppgavene hos Fjellopsynet til SNO bør innebære mer ressurser til SNO, og mulighet for i større grad drive oppsyn i hele verneområdet uten

hensyn til eierforhold. Slik oppsynet er nå synes det noe fragmentert med tjenestekjøp fra flere fjellstyrer og også private aktører, og lite nærvær av tilsatte ved SNO.

Saken ble behandlet av Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan 13.02.2015. Nasjonalparkstyrets vedtak fremmes her som forvalters innstilling.